

КОНРАД ФИАЛКОВСКИ ПРОБУЖДАНЕ

Превод от полски: Маргарита Златарова, 1975

chitanka.info

Той се събуди. Зад огромните, заемащи цялата стена прозорци се виждаха голите клони на дърветата, а по-далече — паралелепипедите на къщи с дискови антени по покривите. Там, между къщите, се разпореждаше вятърът, който от време на време налиташе от планината, но стаята беше звуконепроницаема и той чуваше само ударите на сърцето си. По тялото му пълзяха мравки. Опита се да помръдне крака си, но не успя.

Известно време лежа неподвижно. Навярно е вече пролет, ранна пролет... Или късна есен. А тогава беше зима и шосето бе покрито със замръзнал сняг. Най-обикновен завой, но твърде късно разбра, че скоростта е прекалено голяма. После, когато натисна докрай педала на спирачката и почувствува, че колата започна да се влачи, разбра, че виражът няма да му се размине. Стълбчетата с червените „котешки очи“ на противоположната страна на шосето катастрофално се приближиха. Няколко мига преди удара изключи мотора — като стар шофьор той най-вече се боеше от смърт в огъня. Още помнеше сивата повърхност на скалите с петна от сняг. Изобщо не почувствува удара.

„И все пак съм жив — помисли той. — Навярно са ме позакърпили, както могат, а после са спорили дали ще оживея... Е, не съм ги подвел, нека се порадват. Когато изляза оттук, ще им поднеса цветя. Ще ги докарам на количка, а после — не е моя работа.

А може би ми е провървяло и ще ходя? А лицето? Какво е станало с лицето ми?“

Рязко обърна главата си, но в стаята нямаше огледало. Стените бяха празни и той се удиви, че те отразяват светлината повече от обикновено, като че бяха покрити с блестящ тънък слой.

В тишината се чу тих звън. Опита се да вдигне глава, но шлемът притискаше слепоочията му. Някакъв глас каза:

— Събуди ли се? Чакахме да се събудиш.

Гласът беше женски, толкова ясен, като че тя седеше до него. Но в стаята нямаше никой.

— Навярно чувствуваш слабост, студено ти е. Не се безпокой, така трябва да бъде. Всичко е наред. Това ще мине и ти ще можеш да правиш дълги разходки, а през зимата ще караш ски. Ще бъдеш здрав, съвършено здрав, както преди.

— Ти... ти сигурна ли си?

— Да. Ние проверихме всеки твой мускул, всяка кост. Всички счупвания са зараснали. Особени увреждания няма. Мозъкът работи нормално. Можеш да забравиш този нещастен случай завинаги.

— Да забравя?

— Ако искаш.

Той замълча. Сега стените светеха още по-ярко, а може би така му се струваше.

— Колко време съм тук? — попита накрая.

— Дълго. Сега е пролет. След няколко дни ще се появят първите зелени листа.

— И аз ще изляза оттук... сам?

— Да. Имаш още много живот занаяпред. Ти си млад, Корн.

— Знаеш и името ми?

— Разбира се. Ти си под мое попечителство.

— Ясно. Ти си ме оперирала...

— Операцията направи Телп, твоят завеждащ. Той ще дойде по-късно.

— А ти?

— Аз и без това съм с тебе.

— А защо те няма, чувам само гласа ти...

— Ще се видим по-късно. Сега сме те изолирали. Още си много слаб.

— Сякаш съм се върнал от дълго пътешествие...

— Не разбирам.

— Предполагам, че моят случай не е бил лек. Странно е, че съм оживял.

— Ти тогава си помислил...

— Нищо не успях да си помисля. Само се боях да не изгоря и нищо повече.

— Провървя ти, Корн. След тебе е пътувал товарен камион. Успели са да те измъкнат и след няколко минути си бил вече в клиниката.

— Помня. Задминах го точно преди завоя. Представям си колко грижи е имала Кар. Кога ще може да ме посети тя?

— Кар?

— Да, Кар, жена ми.

— Сега си още слаб. Но когато свърши срокът на изолацията...

— Колко трябва да чакам?

— Не мисли за това. Сега ще заспиш. Ние и без това дълго разговаряхме. Ще се събудиш укрепнал и няма да чувствуваш студ.

— Но аз не искам да спя — каза той и в същия миг му се доспа. Отговора не можа да чуе.

— Събуди ли се? Чудесно... — Над него се бе навел невисок мъж. Корн видя очите му, огромни, тъмни, с това странно изражение, което имат късогледите. — Аз съм Телп, твоят завеждащ. Как е самочувствието?

— Май че съм добре.

Корн размърда краката си. В стаята бе светло и отначало помисли, че слънцето грее. Но зад прозореца валеше дъжд, а стените горяха с ярък жълт цвят.

— Прекрасно! — каза Телп. — Не можеш да си представиш колко се радвам. Опитай се да станеш — после подаде ръка на Корн.

„Мога да се движа, наистина мога да се движа“ — помисли Корн, допря крака на килима и стана.

— Не чувствувам слабост — каза той.

— Така и трябва да бъде. Отначало, докато привикнеш, дори ще чувствуваш излишък от сили.

— Не разбирам.

— Това е твърде сложно, но така или иначе съществува. Помни, ти си станал по-силен, навярно още по-силен отпреди.

— Укрепващо лечение?

— Нещо подобно — Телп се усмихна и Корн забеляза, че хирургът му е връстник, а може би и по-млад от него. Направи няколко крачки из стаята.

— А лицето ми, как е лицето ми?

— Искаш ли да се видиш?

— Да.

— Огледало! — извика Телп, макар че в стаята да нямаше никой.

— Ще донесат ли?

Телп се усмихна и показа страничната стена. Част от нея сега отразяваше вътрешната уредба на стаята. Корн приближи и се видя. Това бе неговото лице, може би малко изменено, но все пак неговото. Отначало не съобрази откъде иде промяната, но после се сети: бръчките ги нямаше.

— Пластична операция?

— Трябваше да ти направим малък ремонт. — Телп отново се усмихна. — Надявам се, че нямаш възражения.

— Разбира се, че не.

Корн гледаше лицето си, късо подстриганите коси и странната, преливаща се материя, която покриваше тялото му. Нито едно копче. Телп беше облечен в костюм от същата материя.

— Как ще го съблека? — попита Корн.

Телп се приближи и леко подръпна костюма при врата — той се раздели по дължината на невидим шев. Корн видя гърдите си, набраздени от тънки и избледнели белези.

— Добре сте ме накълцали...

— Да, но както виждаш, отлично е зараснало.

— Изобщо не ме боли — забеляза Корн, показвайки белезите. — С една дума, големи главоболия сте си имали с мен...

— Другояче не можеше и да бъде. Ти си моята докторска дисертация, Корн.

— Докторска? Сериозно?

— По-сериозно не може и да бъде. Съвършено ново нещо. Уникална операция.

— Наистина?

— Отсега нататък ще се убеждаваш в това. Във всеки случай твоят организъм работи, както се казва, безаварийно. Разбираш ли? Сто на сто, а дори и двеста. Имаш цял живот пред себе си. Можеш да станеш дори космонавт.

— Наистина? Девойката говореше само за разходки със ски...

— Девойката?

— Онази, с която разговарях, когато се събудих.

— Кома.

— Така ли се казва?

— Да. Тя се грижи за тебе. Аз съм само лекар: операция, предварителни процедури...

— Навярно имаш маса пациенти. При Кар винаги беше препълнено.

— При кого?

— При Кар, моята жена. Ти би трябвало да се свържеш с нея.

— Да, разбира се.

— Сигурно тя ме е настанила тук. Имате съвсем съвременна клиника.

Телп известно време гледа през прозореца клоните на дърветата, люлеещи се под напора на вятъра, после каза:

— Едно е ясно: ти дължиш живота си на нея.

— И на тебе...

— Моята роля в определен смисъл е вторична.

— Не разбирам.

— По-нататък ще говорим за това. А сега хапни. Това ти е първият истински обед след дълъг период на изкуствено хранене. Радваш ли се?

— И още как.

— Сега ще ти го поднесат. Възможно е да ти се стори странен, но още си на диета.

Корн искаше да попита кога ще свърши изолацията, но в този миг вратата се отвори, влезе масичка, а с нея нахлу и миризма на бульон. Телп придвижи един стол.

— Седни и яж. Искаш ли да слушаш музика? Още древните са забелязали, че музиката влияе благотворно на храносмилането.

— Има ли радио? — Корн се огледа, но не видя радиоприемник.

— Има високоговорител. Какво искаш да слушаш?

— Все ми е едно — Корн седна и разстла на коленете си салфетката. Високоговорителят зашумя, чуха се мелодични звуци.

— Ти ли го включи?

— Аз? Не. Това е автомат — каза Телп и излезе.

„Тук има прекалено много автомати“ — помисли Корн, но после се зае с храната и забрави за това. Още веднъж си спомни за автоматите след обед, когато масичката сама се изтърколи от стаята, а вратата се затвори след нея. Прииска му се да погледа какво става с масичката. Приблужи до вратата и почака малко, но вратата не се отвори.

Върна се, отиде до прозореца и се загледа в сивото небе — смрачаваше се. После легна и заспа.

Отново, както в онова злощастно утро, той се намери на заледеното през нощта шосе. Пак задминаваше големите автобуси. На хоризонта синееха диви планини. Отоплението работеше вече няколко минути, в колата беше топло и правейки първите виражи, Корн си

подсвиркваше марша, който помнеше още от юношеските си години. А после — остър завой и странна спазма в стомаха, когато колелата се отделиха от повърхността на шосето. Събуди се. Кръвта му пулсираше в слепоочията. Чу глас:

— ... Пак, пак неконтролирани сънища. Това е недопустимо. Колко пъти ще се повтаря...

— Схемата на рекомбинацията предвижда тази фаза — казваше познат женски глас.

— Какво ме интересуват вашите фази! Той е мой пациент.

Корн отвори очи. Край леглото му стоеше Телп. И никой друг.

— Събуди се. Заемете се с него. Ще се върна по-късно.

Корн погледна вратата, но и там нямаше никой. Телп го гледаше в очите.

— Не е много приятно да се сънуват кошмари, нали? Но и то ще мине. После сънищата ти ще станат нормални и няма да ги помниш.

— А тя... защо излезе тя?

— Кой? Кома? Ще се върне. Сега ти ще бъдеш под нейна опека. Тя се грижа за твоята адаптация.

— Психолог ли е?

— И психолог. Е, аз си отивам. Дойдох, защото ти се покачи кръвното налягане, имаше ускорен пулс и реших да разбера какво се е случило.

— Знаеш ли, достатъчно ми е — рече Корн.

— Не разбирам.

— До гуша ми дойде от тази изолация. Чувствувам се здрав, съвършено здрав. Искам да видя близките и познатите си. Трябва да изляза оттук.

— Скоро ще излезеш.

— Вече чух това.

— И какво искаш още да чуеш?

— Кога ще изляза?

Телп внимателно го погледна.

— Ще преминеш курс на адаптация. Това ще продължи два-три дни. После ще излезеш, а останалото ще решаващ сам. Но тези няколко дни трябва да прекараш тук. Ти си възрастен човек, Корн.

До вратата Телп се обърна още веднъж, погледна го и каза:

— Ти си на тридесет и една години. Имаш още много дни занаяпред. Помни това.

Той си отиде, а Корн гледаше в тавана, който мъждукаше и преливаше в тъмнината с едва видима светлосинкава светлина. Размишляваше за това, което искаше да му каже късогледният лекар с широко чело. После таванът изгасна и той остана на тъмно.

Отвори очи, когато почувствува докосване по челото до самата коса. В стаята пак беше светло. На стола до леглото му седеше девойка и го гледаше.

„Портрет — помисли той. — Като че ли е слязла от картина на старите майстори.“

— Кома?

— Да. Ето ме и мен.

— Зная, че си психолог. Ти ли отговаряш за моята адаптация?

— Може и така да се каже. Но целият курс на адаптация представлява чисто и просто беседа — тя говореше спокойно, ясно като добър лектор.

— И с какво смяташ да започнеш?

— Безразлично. Нали си се увличал някога по астрономията?

— Да, още в училище, преди зрелостните изпити. Откъде знаеш?

— Трябва да свикнеш с това, че аз зная твърде много за теб и не се учудвай. Разбрахме ли се?

— Да. И така, аз се занимавах с астрономия още преди да постъпя във физическия факултет.

— Зарадвах се, когато узнах това. С тези, които гледат в нощите небето, ми е по-лесно да разговарям: те сякаш са вън от времето. Това остава за цял живот.

— Не разбирам.

— Разбираш, само че може би още не знаеш това. Спомни си.

Той искаше да каже, че не знае за какво трябва да си спомня, но внезапно почувствува вечерния вятър, веещ откъм нажежената от слънцето пустиня, спомни си небето, по което горяха ярки вечерни звезди. Това беше отдавна, преди около десет-дванадесет години. Разбитият път, ниските глинени къщички, блеенето на козите, а после — равнината и някакви развалини — оттам той гледаше небето.

— Над пустинята звездите изглеждат по-близо — разказваше старикът-азиатец, — и затова построили тук обсерватория. През нощта

гледали небето, а на сутринта, когато изгрявало слънцето, се впускали в подземията да почиват. Преди хиляди години са си отишли, но ако бяха живи сега, всичко щеше да бъде точно така.

— Ти знаеш ли за тази обсерватория? — попита Корн.

— Да. Но тогава ти си бил още твърде млад и всичко ти се е струвало неизменно, или по-скоро много бавно изменящо се. Така е винаги, докато човек е млад. Започне ли да забелязва, че нещата се променят, значи старее. С годините дните ни стават все по-кратки, лятото се слива със зимата и следващото лято, а есента и пролетта почти не забелязваме.

— Защо ми говориш всичко това?

— Защото времето за теб е проблема.

— Проблема?

— Да.

Той не разбра. Погледна внимателно девойката, видя нейните неподвижни тъмни очи, гладките ѝ, свити на кок в тила коси и попита:

— На колко си години?

— Аз? Нима това е важно?

— Мисля, че да. Разговаряш с мен като по-голяма сестра, която въвежда момченцето в живота, а аз подозирам, че си играла с пясък, когато аз съм държал зрелостните си изпити.

— Никога не съм играла с пясък. — Кома каза това спокойно, но все пак той се учуди, че се бе обидила.

— Е, може би сравнението не е съвсем подходящо — забеляза той, оправдавайки се. — Но все едно, ти си по-млада от мен. Струва ми се, че трябва да ми кажеш нещо и бих искал да го кажеш просто и ясно.

Тя помълча малко, после се усмихна и отговори:

— Корн, ще ти кажа само едно: разговорът с тебе е моя работа. Зная какво правя и затова ще ни се наложи още малко да побеседваме. Освен ако си много уморен...

— Не съм уморен и бих искал по-скоро да се свърши с тази процедура. После ще си говорим на всякакви теми.

— Не мисля, че ще се върнеш отново тук. Кажи ми, искал ли си да станеш космонавт?

— Всяко момче мечтае за това.

— Но после си мечтаеше за нещо друго?

— Възможно е... някога. Не помня.

Всъщност помнеше. Това беше, когато се завърна първата венерианска експедиция. На телевизионния екран видях тълпи, знамена със сребърните знаци на космонавтите и цветя, които момичетата хвърляха по колите. А в колите седяха хора, познати по фотографии, хора, върнали се оттам.

Тези, които се завърнаха в метални сандъци, поставени в трюмовете на ракетите, не ги показваха, но тяхната гибел само подчертаваше героизма на живите. Този път Корн закъсна за кино, защото предаването беше дълго, а той искаше да го изгледа докрай. Тогава той беше на възраст, когато не можеше да си представи как би изглеждал усмихващ се от автомобила заедно с тях. Може би в това време си е представял как напуска ракетата там, на Венера, как потъва, облечен в скафандър, в белите изпарения на планетата.

— Аз — космонавт? Малко трудно си го представям — каза той.

— Експедиции в далечни планети, завръщане след няколко години...

— Не, не е за мен тази работа.

Тя отново замълча.

— А знаете ли кой е професор Бедфорд?

— Не, навярно е изказал някаква сентенция, теорема? Или може би трябва да го помня по повод на някой конгрес?

— Не, той е живял много отдавна. Още преди твоето раждане. Баща ти навярно е знаел името му.

— Позвъни му и попитай.

— Не се шегувай.

— Говоря сериозно. Ако ти е необходимо...

— Аз пък зная кой е този Бедфорд. Той влезе в историята като първия човек, който е позволил да го замразят. Щял е да умре от рак и когато го обявили за безнадеждно болен, охладиха тялото му така, че жизнените процеси в организма се преустановили. После го затворили в херметична обвивка и го потопили в течен азот. Теоретично процесът бил обратим, но само теоретично. В това време никой не е могъл да излекува такъв болен.

— И той решил да почака други времена. И затова се замразил.

— Да почака, докато хората се научат да възвръщат замразени тела и да лекуват рака. За него времето е спряло.

— Той умря ли?

— Не, той чака... Това промеждутъчно състояние между живота и смъртта — чакането. Когато се намираш извън времето. Състоянието, в което космонавтите летят към Уран и Нептун. Когато Бедфорд се събуди, в дълбините на Космоса ще загорят нови слънца.

Корн забеляза, че очите на девойката са неподвижни, а чертите на лицето ѝ са станали по-остри.

— За него времето също ли ще бъде проблема?

— Да.

Корн разбра. Дълго време той гледа мълчешком горящите с неизменна светлина стени на стаята. Накрая попита:

— Колко... колко години?

— Четиридесет и една. Четиридесет и една години си прекарал в зима.

— Много ли е това? — зададе той безсмисления въпрос.

— Много — отговори Кома.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 17, 18/1975 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.